

Izhaja v Trstu
vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.
Uredništvo in upravištvo
ul. del Lavatolo
št. 1, I.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se
prodajajo po 6 stot.
Inserati se računajo
na milimetre v širo-
kosti na kolone, in
sicer po 8 stot. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
vo pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol in
četrt leta razmerno.

Glasi „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Delavstvo c. kr. javnih skladišč!

V nedeljo 6. marca ob 9. uri
dop. priredi „Narodna delavska or-
ganizacija“ v gled. dvorani „Narod-
nega doma“ v Trstu

SHOD

delavcev c. kr. javnih skladišč
in sicer s sledečim dnevnim redom:

Poročilo o nadaljnih koncesijah, stor-
jenih po upravi c. kr. javnih skladišč.

Delavci! Na nedeljskem shodu boste
izvedeli o priboljških, ki jih je uprava
javnih skladišč poleg dosedaj že dovoljenih
pripravljena še dovoliti in sicer v oziru
mezde. Potrebna je čim večja udeležba!

TRST, dne 2. marca 1910.

ODBOR N. D. O.

PRIPOMBA: Ker se bo eno uro pozneje vršilo
predavanje N. D. O. (profesor dr. Fr. Hešič,
predsednik „Slovenske Matice“ v Ljubljani),
prosimo točne udeležbe ob napovedani uri!

Realna mezda

kot sredstvo proti draginji.

Življenske razmere delavstva postajajo
danzadnevom vedno težavnejše. Obča dra-
ginja trka povsod na vrata, da mora de-
lavec pri obstoječih mezdah razmerah s
strahom, ako ne naravnost z obupom gle-
dati v bodočnost. Močna agrarska udru-
ženja so dosegla skoraj absolutno zaprtje
državnih mej proti uvozu najpotrebnejših
živil, a ravno ta udruženja so navila doma
proizvajanim živilom cene tako visoko, da
mora delavec s strahom in trepetom sto-
krat obrniti vsak vinar, predno ga izda.
Umljivo je torej, da vse delavstvo, pa naj
pripada že kamorkoli, z vsemi svojimi
močmi stremi za to, kako bi odvrnilo
od sebe pretečo nevarnost.

Mnogo se je že razpravljalo o tem,
kako bi se spravila v pravično razmerje
delavska mezda z obstoječo draginjo živil,
in pri tem se je tudi vrgla v svet namisel,
naj bi se sedanja nominalna mezda
nadomestila z realno mezdno.

Kadar gre namreč za določitev mezde,
bo mislil delodajalec vedno le nato, kako
visoka je svota denarja, katero mora pla-
čati delavcu za njegovo delo, in pri tem
računa nekako takole: delavcu moram
plačati na dan 4 K, surovine in obraba
strojev me stane 6 K, torej skupaj 10 K;
za izgotovljeni izdelek dobim od kupca 12
K, vsled česar mi ostane od dnevnega dela
delavčevega še 2 K čistega dobička. Stvar
je torej izvedljiva, lahko dam delavcu 4 K
na dan. Vse drugače pa misli delavec, ko
mu gre za določitev plače.

Delavec si razdeli one 4 K, ki naj bi
jih zaslužil na dan, vse drugače. Pred
vsem misli nato, da bo treba s tem denar-
jem nabaviti živila, mleka, kruha, mesa
itd., nadalje se mu hoče po trdem delu
tudi nekaj užitka, in ker misli, da mu
svota 4 K na dan vsaj za nekaj časa za-
dostuje za pokritje njegovih dnevnih po-
treb, zato privoli v tako dnevno plačo in
sklene službeno pogodbo.

Dobro bi bilo tako, ako bi razmere
ostale vedno iste. Toda kar naenkrat se
živila podraže, delavcu ne zadostuje več
plača, ki jo dobiva, za pokritje rednih

potreb, in kaj hoče drugega, kakor da
stopi k delodajalcu in zahteva zvišanje
mezde. Ako delodajalec privoli v to, je
stvar poravnana, ako pa ne privoli, na-
stane seveda boj, katerega končni izid je
odvisen od najrazličnejših činiteljev in
vsekako nikdar popolnoma gotov.

Ali pa bi ne bilo mogoče, da stopi
namesto tega boja mirna izravnavna? Ne-
kateri mislijo, da je to mogoče, in sicer
na ta način, kakor smo rekli že zgoraj,
da se nominalna mezda nadomesti z realno
mezdo, da naj delodajalec plača vsakočasno
razliko med valujočimi cenami živil.

Ali pa je to tudi izvedljivo in ali bi
imelo delavstvo resničnih koristi od te iz-
premembe?

Predno se odgovori na ta vprašanja,
je treba pred vsem razlikovati med dvojn-
im smotrom delavskih strokovnih organi-
zacij. Prvi smoter teh organizacij je, da
varujejo svojim članom obstoječe razmere,
da zagotove svojim članom za njihovo
dnevno oddano delavno silo nezmanjšano
odškodnino v obliki gotove množine po-
trebnih živil.

Ta smoter je mogoče doseči i mirnim
potom i potom boja.

Ako merimo vrednost delavne sile po
potrebi za nje vzdrževanje potrebnih živil,
moramo pa pri tem vsekako računati z
vsakočasnimi običajnimi življenskimi raz-
merami, kajti vsaka doba ima za gotovo
človeško družbo stalne življenske potrebe,
niso pa te potrebe stalne z oziranjem na
življenske navade in običaje. Delavstvo je
s svojim delom pomnožilo splošno bogastvo,
življenske razmere človeške družbe so se
splošno zboljšale, a te zboljšane razmere
vplivajo tudi na delavstvo, katero zahteva
zase sedaj tudi drugačnih običajnih živil,
kakor so bila v prejšnjih časih. Ako pa
delodajalec ne da delavcu, kar ta smatra
za potrebno, potem je treba boja, organi-
zacija mora preiti k napadu, in to je
pot m drugi njen smoter.

Ako se delovanje strokovnih organi-
zacij omeji le nato, da se s pomočjo
tarifnih razsodišč zabrani poslabšanje de-
lavskih življenskih razmer, potem se mo-
rajo vzeti za podlago vsega tega delovanja
obstojee življenske razmere in delo-
vanje mora meriti le na to, da se ohranijo
te razmere, ne pa da bi se zboljšale. Se-
veda bi delodajalec smatral potem vsakega
delavca, ki bi zahteval zboljšanja, za ne-
kakega nemirneža, kateremu se kar tjavend-
dan hoče boja. Postopno zboljšanje plače
po preteku gotovega časa se v teoriji čuje
prav dobro, a v praksi bi se dalo prav
težko izvesti, in doseči bi mogle tako po-
stopno zboljševanje edino le po številu
članov močne organizacije. In tem težje
bi bilo to izvedljivo, čim bolj bi se pri
sklepanju tarifnih pogodb oziralo na ob-
stojee življenske razmere.

Ako bi se pa tudi strokovne organi-
zacije zavzele za uvedbo realne mezde, je
vendar pričakovati, da bi se delodajalci
uprli z vso silo tej izpremembi. Mezde bi
bile podvržene velikim izpremembam, kakor
bi rastle in padale cene živilom, in za de-
lodajalca bi bilo to valovanje mezd silno
neprijetno. Delodajalcu je skoraj ljubši ne-
koliko višja stalna delavska plača, kakor
pa nekoliko nižja, zato pa nestalna. Neradi
bi si pustili tudi delodajalci navaliti na
svoje rame razne carine in pa indirektno
davke, kar bi se seveda vse zgodilo, ako
se uvede realna mezda. Vzlic temu pa bi
vendarle ta ali ona močna strokovna orga-
nizacija mogla na svojem polju uvesti
realne mezde. Seveda le v toliko, da se
zabrani poslabšanje dotičnih delavskih raz-
mer. Seveda bi pa nastale potem velike
težave, kadar bi šlo za zboljšanje razmer,
ki so se pri ugotovitvi realne mezde vzele
za podlago.

Potemtakem je pač mogoče, doseči
mirnim potom, potom pogajanj, ohranitev
obstojee delavskih razmer, ako so raz-
mere ugodne za tako rešitev, vsekako pa
bi si strokovne organizacije stem bolj ali

manj zvezale roke in bi se skoraj nekako
odrekle pravice, da smejo zahtevati za
svoje člane ne samo ohranitve, temveč
tudi zboljšanja položaja.

Nekaj za post.

Predput, čas veselja, zabave in nor-
čije, je minil. Kratek je bil, a v marsika-
terem oziru še veliko predolg. Saj ne
rečemo ničesar, treba je zabave, poštene
zabave zlasti človeku, ki se od ranega
jutra do poznega večera trudi in muči za
svoj ubogi vsakdanji kruhek, treba je, da
se razvedri, si zbere moči za nadaljno
delo, a tudi veselju in radosti je treba
staviti meje, kajti kar je preveč, pravijo,
niti s kruhom ni dobro. No, letošnji pred-
put je bil kratak, a vendar mislimo, da
danes že marsikdo, ki čita te besede
misli sam pri sebi: prav je, še predolg je
bil, marsikateri vinar, marsikatera kronca
bi bila lahko ostala v žepu, saj sem se
dovolj trudil in mučil zanjo. Tako misli
pač posameznik.

Če pa pogledamo v naše društveno
življenje in potegnemo črto pod naše pred-
putno delovanje, bomo pa tudi morali
reči, da je bil ta nesrečni predput silno
dolg, kar predolg za nas, da bi bilo boljše,
da bi ga sploh ne bilo.

In res! Vse ono resno delo, ki je na-
menjeno blaginji skupnosti, vse nekako
zastane v tem času. Ljudi se poloti neka
neskrbnost, nemarnost za organizacijske
zadeve, vse hiti za zabavo, za resno orga-
nizacijsko delo ni več smisla. In tako se
potem dogaja, da odborniki zastoj čakajo
predsednika, da bi se vršila seja, pred-
sednik pa ravno tako odbornikov, seveda
ker je treba skrbeti zato, da bo plesna
dvorana dovolj ozaljšana, ker je treba
preskrbeti to in ono in še vse drugo. —
Člani ne zahajajo več redno v društvene
prostore. Zlasti se silno skrbno ogibajo
blagajnika, kajti če plačaš članarino, če
plačaš v podporni zaklad, potem ti zmanjka
zvečer pri veselici cvenka, in ne moreš se
tako zabavati, kakor bi ti pozelelo srce.
Pa recite, če ni to resnica, gola, čista
resnica?!

No, pa predput je minil, in napočil
je čas — pokore!

Kakor se bere nekje, pa je za pošteno
pokoro treba pred vsem izpoznanja, da je
človek res grešil, treba si je pred vsem
izprašati vest. Potem šele sledi poboljšanje.

Torej začnimo z izpraševanjem vesti!
Vzemimo najprej osrednje vodstvo. Ali
je morda v tem času zanemarjalo svoje
dolžnosti? Ali je strogo pazilo nato, da
kolo društvenega delovanja ni zaostalo?
Ali je vkljub raznim zabavam in drugim
enakim prireditvam vršilo nepretrgoma nad
celim organizacijskim ustrojem potrebno
nadzorstvo, da ni krenil na napačna pota?
Ali je nudilo članom ves čas slej kakor
prej vse ono, kar smejo in morejo zahte-
vati po pristojeeh jim pravicah?

Naj si osrednje vodstvo samo odgo-
vori na ta vprašanja in še druga, katera
naj si stavi samo, in če ni bilo vse tako,
kakor bi moralo biti, potem pa le roko
na prsi in — poboljšati se je treba.

Kaj pa strokovne skupine, podružnice,
podružnični odbori, skupinski odbori? Ali
ni bilo morda delovanje teh odborov ta
čas posvečeno skoraj izključno le zabavnim
prireditvam? Ali se niso morda vse dru-
štvene moči žrtvovale le v veselice na-
mene? Ali se ni pozabilo resno strokovno
delovanje? Ali ni morda odpadel ta ali
oni član, ker ni našel v to poklicanih
ljudi na njihovih mestih. Koliko sej ni bilo
sklepnihi, koliko potrebnih shodov, sestan-
kov, pogovorov, na katerih bi bilo treba
rešiti važnih strokovnih vprašanj, se ni vršilo?
Koliko važnih zadev je ostalo nerešenih.

In vi posamezniki, člani organizacije,
osrednjega društva, raznih skupin, po-
družnic? Ali ste tudi v tem času vršili
svojo dolžnost napram organizaciji, ali ste
jo vršili tako, kakor ste prav gotovo zah-

tevali od nje svoje pravice, zlasti če ste
bili potrebni podpore? Ali ste vzlic vese-
licam in zabavam prihajali na društvene
shode, ali ste posegali po sredstvih, ki vam
jih nudi organizacija ne samo v zabavo,
temveč tudi v resno izobrazbo? Ali ste in
niste zanemarili v tem oziru? Ali ste in
koliko ste zaostali s članarino, s prispevki
k podpornemu zakladu? Ali ste tudi v
tem času, ko se človek prav lahko izpozabi,
vselej in povsod čuvali čast in ugled svoje
lastne organizacije? Ali ste tudi v tem
času s svojim lastnim zgledom vzornega
nastopa in s pošteno odkrito besedo sku-
šali pomnožiti vrste svoje organizacije z
novimi člani? Itd. itd.?

Mnogo, mnogo takih vprašanj bi se
moglo še staviti tu in tam, ali prepustimo
naj to vsakemu posamezniku posebej in
vsem skupaj. Eno pa rečemo:

Post, čas pokore je tu! Kar je kdo
zagrešil naravnost ali z opustitvijo, po-
pravi sedaj, sedaj je čas za to. Ne pustimo,
da bi naši pogreški porajali nove, še
večje, ne pustimo, da bi naše opustitve
povzročile še neodpustljive posledice. Vsak
zase in vsi skupaj storimo, kar nam ve-
leva naša dolžnost. Ako se nismo bali po-
greškov, ne ustrašimo se tudi izpokrīt se!
Moško vsi skupaj na delo, podvojimo
svoje sile in uspeh ne bo izostal. Ne od-
vezujemo se pa prej, predno se nismo iz-
pokorili!

Pitanje stanova i arsenalski radnici.

Pula, koncem veljače 1910.

U svoje je vrijeme narodno radništvo
povelu borbu za gradnju radničkih sta-
nova, te je vodilo, svijesno svrhe, za kojom
je išla, t. j. da se do poboljšanja stavbenih
prilika dodje, a ne da izvuče za sebe
stranački kapital.

Social-demokrati, koji staviše to pi-
tanje na tapet, htjeli su i to pitanje izra-
biti u svoju svrhu i od njega izbiti stra-
nački profit, što im naravno nije uspelo
usljed nastupa narodnog radništva.

Onda zaključie social-demokrati, poda-
strijeti spomenicu na upravu mornarice i
poduzeti akciju u ondašnjem upravnom
vijeću općine. Nu, da im nije bilo stalo
do stvari, vidi se po njihovom kasnijem
postupku. Kako nam pripovijedaju, memo-
randum za mornaricu bi podastrt nekom-
petentnom mjestu, a u vijeću općine usta
njihov zastupnik istom onda, kada je dr.
Zuccon u ime narodnog radništva podastro
vijeću glasovane resolucije javne skupštine.

Sada na jednom čitamo u „Lavora-
toru“, da se arsenalski radnici bune, jer
da im mornarica ne odgovara. No, koliko
se nama čini, o bunjenju može biti govora
samo kod onih članova, što ih social-
demokrati u arsenalu broje, i to ne protiv
mornarice, već protiv svojih vodja. Jer
ogromna većina arsenalskog radništva, koje,
kako se znade, jest uz „Narodnu Radničku
Organizaciju“, znade, da je neistina, da
mornarica nije odgovorila radništvu, već
naprotiv mornarica je odgovorila na spo-
menicu narodnog radništva i prihvatila
sve želje, koje je radništvo u njoj izrazilo.
U odgovor od 19. siječnja mornarica ob-
znanjuje narodno radništvo, da se već
sada gradi jedna baraka i da će ih se i
drugih graditi, glede pak položaja, gdje
da se gradi, u memorandumu je bila izra-
žena želja, da se u buduću barake grade
i na drugom kraju grada, što mornarica
u odgovoru javlja, da se je odredilo pro-
učiti to pitanje.

Dakle odgovor je uslijedio i arsenal-
sko radništvo znade za taj odgovor, ako
pak se socialisti tuže, da oni odgovor
niju dobili, neka krive svoje vodje, koji
niju vodili stvar pravilnim putem, već
samo da i iz takvog vitalnog radničkog
pitanja učine agitaciono sredstvo za svoje
stranačke cilje, i tim dokazali, da su
strančari, a ne branioci radničkih interesa,
kavim se uvijek nameću.

DOMAČE VESTI.

Člane, ki so izostali s članarino, pozivljamo, naj zadoste svoji dolžnosti v najkrajšem času, da stem prihranijo društvenemu uradu in samim sebi neprijetne opomine. Stori vsak svojo dolžnost, kakor tudi vsak zahteva, da vrši organizacija proti njemu svojo. To naj velja zlasti tistim članom, ki ali iz komoditete ali brezbriznosti ostajajo s članarino na dolgu. Člane, ki vsled resnega zadržka ne morejo redno plačevati članarine, pa pozivljamo, naj v svojo lastno korist naznanijo vzrok v društvenem uradu, da jih sicer vsled lastne krivde ne zadenjejo slabe posledice njihovega molka!

d— Navadna lumparija in prav nič drugega, se godi proti slovenskim delavcem v novi prosti luki. Povedali smo že, s kako tajnostjo so sprejeli delavce za novo prosto luko, da so tu pred vsem imeli svoje zlodejske prste vmes znani slovenožrci Pagnini, Polacco, Zolia in ostala compagna bella. Ali kako so izvršili ta svoj vražji posel, še nismo povedali. Seveda Zolijevemu gospostvu poteka že čas, zato se je mož pobrigal z vsemi svojimi močmi, da bi rešil, kar se še da rešiti, Pagnini pa seveda na drugi strani zopet hoče vriniti povsod le svoje zveste pristaše, ki so ga kar naenkrat dvignili do glavnega italijansko-narodnega junaka v še neodrešeni „regione Giulia“. Ta dva najzagrizenejša nasprotnika vsega, kar le količkaj diši po slovenskem, obenem pa tudi najgorečnejša prijatelja vsega, kar je le v najmanjšem stiku s prebrazeno deželo brigantov in drugih takih rokomahov onstran morja, sta se združila s tretjim, c. kr. avstrijskim uradnikom Polaccom, da skupaj onemogočijo slovenskemu delavskemu ljudstvu na njegovih rodni tržaških tleh tudi najmanjši zaslužek. Prepričani smo v dno duše, da so bili vsi delavci, ki so bili sprejeti v delo v novi prosti luki, sprejeti edino le po priporočilu in naročilu te trojice. In da le ne bi zašel pomotoma kak slovenski delavec med izbrano italijan-družbo, so si izmislili stvar takole. Za delo v novi prosti luki so se sprejeli stari Zolijevi delavci, seveda sami Italijani, ostalo število pa je popolnil Pagnini s svojimi ljudmi. Večina teh ljudi ima stalen zaslužek v stari prosti luki. Ko pride delo v novi prosti luki morajo delavci stace proste luke v novo, dasiravno je dela zanje v stari luki, a na njihovo mesto v stari prosti luki se sprejemajo novi delavci, seveda zopet sami Italijani. Tako ste stara in nova prosta luka za Slovence zaprti. In sedaj naj pa reče kdo, da ni to prav navadna lumparija! In tako lumparijo trpi, ali pa jo še celo podpira c. kr. uprava c. kr. javnih skladišč! Drugje, v kaki drugi državi, bi bilo to popolnoma izključeno, no, toda mi smo v Avstriji, kjer je mogoča vsaka nemogočnost in kjer smo se že zdavnaj odvadili čuditi se takim razmeram. Čudno se nam kvečjemu zdi edino le še to, da c. kr. vlada ne nastavi v vseh c. kr. službah v Trstu samih pristnih abruških malharjev, nas Slovence pa kratkomalo izžne tja kam v daljno Ameriko, kjer bi nas itak najrajši videla. No, koncem konca je mogoče tudi to, saj smo v Avstriji!

d— Iz tehniškega zavoda „Strudolf“ pri sv. Andreju nam pišejo: (Dalje.) Ali pustimo tega priganjača, ker imamo še cel tucat hujših delovodij. Med temi je prvi že mnogokrat javno očrtani delovodja v livarni, nam Slovincem predobro znani g. Spasapan. Ta mož, ki je že z eno nogo v grobu in je skoro popolnoma osivel v delu, se še ni privadil vlnudnosti nasproti svojim podložnim delavcem. Upamo, da bo ta gospod imel vsaj v prihodnje bolj odprto srce, ker drugače imamo tudi proti njemu veliko nalozenega gradiva, in naj si s svojo resno besedo pridobi pri svojih delavcih več zaupanja do sebe. Svetujemo še nadalje g. Spasapanu, da naj svoja dva poddelovodji malo kroce po njih ustih. Osebito velja to g. Frandolič-u. To kar ta človek uganja nasproti nam trpinom, presega že vse meje. Nastopa tako surovo in brutalno, da nam pero zastaja, ko se spominjamo njegovih grozodejstev. Ni zadosti, da je naš delavec trpin, posebno pa težak slabo oz. malo plačan in vrhu tega preobložen z najbolj napornimi deli, kakor

so navadno po teh zaduhtih in zdravju škodljivih livarnah, ga poleg tega še grdo gledajo, psujejo in obrekujejo. Malo manjka tem prevzetnežem, da ne vzamejo še biča v roke in opletajo žnjim delavca po hrbtu kakor svoj čas imenitni grajščaki svoje podložne kmete. Posebno se kaže o taki izbruhi, kadar se bliža novoletna napitnina, katero dobijo vsi delovodje, in kadar se ima končati kakšno veliko delo, kjer tudi dobi „dobro roko“. Vprašamo pa: Kdo pača te napitnine? Mi ubogi delavci trpinji z našim trdom in težim delom, v katero nas prisilijo ti surovi preganjači. Ne bi bilo bolje, da bi nam dali sploh vsa večja dela na takozvani skord? Delati moramo, ako ne delamo, tudi kruha ne moremo prisluziti sebi in svoji družini. Pregovor pravi: Kdor ne dela, naj tudi ne je! Ali ne bi bilo na ta način pomagano nam ubogim trpinom? Potem bomo mi delavci pod dobrimi pogoji sprejeli delo in tudi pošteno končali, ker bomo vedeli, zakaj delamo in zakaj smo se trudili. Potem se bomo tudi mi lahko držali prgovora, ki pravi: Po končanem poštenem delu zahtevaj tudi poštenega plačila. Res prevelika je potrpežljivost našega delavstva v tem zavodu. Ne zadostuje, da je tako zasramovano in zlostavljeno s strani delovodij, kajti poleg teh se še šoprijo naši glasoviti „internacij-nali“. No, res pa je, da nam napadi in sumničenja s strani teh „rdečih“ gospodov ne imponirajo več dosti, ker se je njihovo število znatno skrčilo. Če se nam zaničljivo posmehujejo, je vse, kar nam morejo storiti. Zapomni pa naj si tudi ti, da jim tudi bije že 12. ura v tem zavodu. Ko ž njimi pošteno obračunimo in z zgoraj navedenimi delovodji, potem se bodo tudi nam Slovincem zjasnila vremena v našem zavodu. — Cenj. g. urednik, ker je Vaš cenjeni list premajhen, da bi vse krivice, ki se nam gode, mogli opisati ob enem, s Vam za sedaj zahvaljujemo in se Vam priporočamo za prihodnjic.

E den v imenu vseh.

d— Naše konsumne zadrug uspevajo prav lepo, da smo res lahko zadovoljni žnjimi. Na nekaj bi pa vzlic temu radi opozorili naše članstvo. Naše mnenje je pač vsak član N. D. O. bi moral biti tudi član konsumne zadrug! In zakaj ni tako? Velik zadržek vidimo v onem našem ženstvu, ki se na vse kriplje ogiba naših konsumnih zadrug in to samo zato, ker se boji, da bi bilo tako pod strogo kontrolo svojih mož glede zdatkov za gospodinjstvo. Ker mora v knjižici konsumne zadrug biti vpisan vsak najmanjši kupljeni predmet in zabeleženi vsak vinar, se marsikatera „dobra ženica“ boji, da bi njen mož potem izvedel, kaj si ženica privoščila tako-le postrani. In ker tudi trgovstvo z raznimi „sladkimi“ in „tekočimi priboljški“ prav pridno agitira zase in proti konsumnim zadrugam, potem je umljivo, da take „dobre ženice“ vidijo v konsumnih zadrugah same jame razbojnikov in jih opravljajo, da jim kar otekajo jezički. Može, člani N. D. O., pokažite tu, da ste res možje. Vi služite kruh sebi in svoji družini, zato tudi odločajte vi v tem, kje naj vaše žene nabavljajo življenjske potrebščine. Videli bode, da vam bo tako tudi ostal marsikateri dosedaj po nepotrebnem izdan vinar v žepu!

d— Velezanimivo predavanje. Narodna delavska organizacija je povabila priznanega slovenskega predavatelja gosp. profesorja dr. Frana Ilešiča, predsednika „Slovenske Matice“ v Ljubljani, ki je žel pred kratkim v Zagrebu in Karlovcu viharna priznanja za svoja predavanja, da predava tudi v Trstu. Gospod predavatelj bo predaval v **nedeljo, dne 6. t. m. ob 10. dopoldne** v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu o velezanimivem predmetu: **„Kako se je osvobodil naš kmet (pod Francozi in leta 1848)“**. Vabimo vse slovensko delavstvo iz mesta in okolice, da se tega predavanja udeleži v čim najobilnejšem številu. V delno pokritje stroškov predavanja se bo ob vhodu v dvorano pobirala vstopnina 10 vin.

d— Več točnosti. V našem splošnem društvenem življenju se je udomačila grda razvada, da se nobena seja, noben sestanek, noben shod ne vrši točno ob napovedanem času. Grda je ta razvada in odpraviti jo moramo res prav temeljito. Prišlo je že tako daleč, da vsak že kar naravnost računa stem, da se vse začenja pol ure pozneje. Potem slede privatni pogovori itd., da se končno začne z delom vedno šele celo uro pozneje, kakor bi bilo treba. To mora prenehati, sicer je vsako delo nemogoče. Torej odslej točno, strogo točno! Ako more priti točno ta ali oni, zakaj ne bi mogli priti enako

točno tudi vsi drugi. Komur je res mar resnega dela, bo upošteval te besede, komur pa ni za to, je pa boljše, da ga sploh ni blizu!

d— V zadevi nove proste luke je storila N. D. O. vse korake, da zagotovi delo slovenskemu delavstvu. Dvakrat je bila deputacija pri c. kr. namestniku, ki jo je zagotovil, da se gotovo ugodno želiam slovenskega delavstva. Tako, upamo, bomo vendarle dosegli svojo pravico na domačih tleh.

d— Debatni tečaji N. D. O. so se razvili prav lepo. Delavstvo je pokazalo za ta način izobrazbe veliko zanimanje in prav pridno obiskuje te tečajje, ki se vrše vsak četrtek zvečer ob 8. uri v društveni dvorani ul. Lavatoio 1. Tečajje se vrše tako, da se najprej kratko predava o napovedanem predmetu, potem pa se razvije neprisljuna debata.

d— Predijelna skupina na Velom Vrhu. Zauzemanjem nekolicine članova N. R. O. osniva se na Velom Vrhu skupina N. R. O. U tu svrhu obdržavala su se dva sastanka i to jedan u nedjelju, 13. p. mj., u gostioni Ružić, a drugi 20. ov. mj. u gostioni Ostank. Sastanci su veoma lijepo uspjeli i bili brojno posjećeni. Drug Vranković je prisutnima protumačio svrhu udruživanja i posebno za daću N. R. O., prikazao radničku borbu, istakao korist i interes radnika u zaštiti svojih prava i staleškin i narodnih, koje možda da obrani, ako se okupi u jako kolo. Konačno prikazao je potrebu osnutka predijelne skupine i pozvao sve, da se upišu i pristupe N. R. O., putem koje će moći da ostvare puno korisnih ustanova u korist radnika i naroda. Prisutnici su pomljivo slušali te na koncu se većina upisala kao članovi, tako da danas ima već na Velom Vrhu 57 članova N. R. O. Na drugom sastanku progovorio je i drug Radović, koji je obećao uložiti sav trud u rad oko prospjeha N. R. O. i interesa njenih članova. Netom se nadju zgodne prostorije, otvoriti će se i lokal za sjedište. Najveća zasluga pak za uspjeh ide druga Antuna Licula, koji je uložio sve svoje sile, da uspije provedba skupine. Njega stavljamo kao primjer drugim našim drugovima.

d— Zahvala. Podpisani si štejejo v uaprijetnejšo dolžnost, da izrečejo tem potom v svojem kakor tudi v imenu ostalih sotovarišev-obtožencev velečisl. gosp. dr. Franu Brnčič-u, odvetniku v Trstu, najtoplejšo zahvalo za požrtvovalno zastopanje povodom kazenske obravnave pred goriskim okrožnim sodiščem dne 10. februarja t. l. Ne le to, da nas je zastopal g. dr. Brnčič brezplačno, marveč se je zavzel s tako vneto za omenjeni proces, da smo globoko uverjeni, da ga je vodila pri tem trudopolnem delu res prava ljubezen do nas obdolžencev, revnih delavcev. Svoje hvaležnosti mu ne moremo izraziti drugače kot stem, da ga zagotovljamo vsestranskega zaupanja med našim delavstvom.

V Ajdovščini dne 1. sušca 1910.

Bavčer Fortunat, Repič Vekoslav, Gregorec Dragotin.

d— Strahovića blamaža. V nedeljo 27. m. m. nas je bila precej lepa družba v gostilni gosp. Zega v Kanalu. Zabavali smo se med seboj pri čašci vina nič slabega sluteči. Ob 4. pop. jo primaha v omenjeni lokal sam rdeči general dr. Tuma v spremstvu štirih adjutantov, ki zasedejo neko oddaljeno mizo v kotu. Radovedni smo se spogledovali, kaj je pač vzrok temu visokemu posetu, ali nihče ni v prvem hipu vedel pojasnila. Slednjic nam nekdo pojasni, da je Njegova soc. dem. Visokost, sam dr. Henrik Tuma napovedal v tem lokalni za danes shod po § 2 v svrhu osnutja politične podružnice socialne demokracije v Kanalu. Nismo se pustili pri naši zabavi po onih štirih sodrugih nič motiti, ali vendar smo z gotovostjo pričakovali, da nas dr. Tuma osreči s kako govoranco. Dolgo nič in še nič in naposled pa prav nič! Nekaj so tam v kotu šepetali „sotto voce“ med seboj, ali govorance le ni hotelo biti. Mari ne da bi se bil sodrug Tuma prestrašil nas? O ne, saj on hoče svoj edino zveličavni internacionalni nauk širiti tudi med nevedneže. On hoče izpreobračati, on hoče organizirati. Danes bode svojo zgovornost tudi tukaj poskušal, mislili smo si, ali motili smo se. Na tihem je nekaj pravil o nekkih „flikah“, katere naj njegovi „Janezi“ plačujejo mesečno za politično njihovo organizacijo, a družega nič. Torej „flik“ mu manjka in radi teh je prišel v Kanal. Ali bridko se je prevaril siromak. Slabo kaže! Po poldrugournem čakanju vendar neka! Vstal je dr. Tuma — — — Velika nape-

tost med nami. Vse je šepetalo: Vendar bode govoril. Pozor! — — Pst! On pa, dr. Tuma sam, odpre svoja usta ter pokliče — krčmarico, plača 2 litra vina, katero so sodrugi popili, ter odkoraka zopet s svojim spremstvom ven — domov. Pri pomnim še, da so naši pri njihovem odhodu zapeli „Hej Slovani“, ali rdeči so na to živžgali — ali šele zunaj, ko so se čutili varne. Blamaža je bila torej tako popolna, da popoln-jše ni mogoče misliti. Ako hoče dr. Tuma doživeti zopet kaj takega, naj le še pride „ustanavljat“ v Kanal. Za sedaj mu le še voščimo prav dober tek k nedeljski blamaži in mu v svoji človekoljubnosti želimo, da bi si ne pokvaril popolnoma svojega organizatorskega želodca s tako nezdravimi zalogajili. Obenem naj edino le še povemo bloknomu čuvaju Florijan u Lepušiču, da naj pusti Kanalce čisto na miru, ker sicer pridemo na dan s stvarmi, ki mu ne bodo všeč. Ta možkar je namreč po „shodu“ zabavljaj članom naše organizacije, da so liberalna in klerikalna banda. Mi smo Slovinci in nič drugega, njemu pa sv. tujemo, naj v prihodnje za socialistične shode dobi prostora drugod. Za pet oseb zadostuje tudi njegov čebelnjak. Enako naj pusti v miru našo organizacijo tudi prožni čuvaj Dobrila in nas ne zmerja z nacionalno bando, ker mu sicer kmalu pokažemo pot tja, odkoder je prišel. Toliko o teh dveh kričavih in o naših „mnogoštevilnih“ socialistih. K a n a l e c.

d— Nedeljska predstava, novo preurejene burke našega domačina gosp. Štoke „Moč uniforme“ nam je v splošnem prav ugajala. Našemu listu sicer ni namen pisati obširnih kritik o gledaliških predstavah v našem gledališču, ker pa smatramo gledališče za eno najvažnejših izobraževalnih sredstev za najširšo maso, torej v prvi vrsti za naše slovensko delavstvo, se bomo tuptam dotaknili te sicer precej kočljive strani našega narodnega življenja. Poudarimo pa že naprej, da nas bo pri tem vodila najstrožja objektivnost, da ne bomo hvalili ali grajali z ozirom na to ali ono osebo, temveč pohvalili le tisto, kar je v resnici dobrega, grajali pa tudi samo tisto, kar se nam bo zdelo potrebno izboljšanja. K burki g. Štoke pripomnimo, da je prišla na oder temeljito predelana in popravljena. Ima sicer še hib tuptam, ali tudi te se še dajo odpraviti prav z lahkoto. Igralci so storili vsi svojo dolžnost, nekateri so bili prav izredno dobri. Imenoma ne navajamo nikogar. Eno bi jim pač svetovali: Če hočemo, da bo gledališče za naše mase v resnici hram izobrazbe, ne pa samo zabave, mora gledališko osobje posvečati pred vsem največjo pažnjo — jeziku. Z odra naj se ne čuje nekaka mešanica vseh mogočih slovenskih narečij tam gori od Drave pa do Adrije, temveč naj se govori pismena slovenščina. Le tedaj, če pisatelj sam zahteva gotovo narečje, naj predstavljalec dotične osebe govori po pisatelju določeno narečje, če ga zna, sicer pa tudi ne. Toliko smo hoteli pripomniti in le želimo, da bi se te naše besede tudi upoštevale. — r.

d— Ljudski koncerti N. D. O. N. D. O. priredi tokom treh mesecev tri ljudske koncerte, na katerih bodo sodelovali priznani pevski in glasbeni umetniki. Prvi tak ljudski koncert se vrši v nedeljo dne 20. t. m. popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu. Pri tem koncertu sodeluje glasoviti umetnik na violončelu g. Stano in drugi. Opozarjamo že sedaj na ta izredni dogodek in pričakujemo, da bo slovensko delavstvo in drugo narodno občinstvo znalo ceniti delo N. D. O. tudi na tem polju narodne izobrazbe.

d— Predavanje N. D. O. pri sv. Jakobu, ki se je vršilo v nedeljo, dne 27. m. m., je bilo obiskano prav povoljno. Predavatelj tov. dr. Mandić je znal poslušalce zavzeti za predmet, zato so mu tudi sledili z vso pozornostjo. Želimo le, da bi se delavstvo pri sv. Jakobu še veliko bolj zanimalo za taka poučna predavanja.

d— Predavanje N. D. O. Predavanje, ki ga je priredila N. D. O. sinoči v čitalniški dvorani pri sv. Jakobu, se je obneslo prav dobro. Dvorana je bila polna in poslušalci so sedili z velikim zanimanjem izvajanjem predavatelja g. dr. Rismonda o razmerah na Balkanu. Hvala predavatelju na njegovem trudu in le želimo, da bi se oglašil še večkrat. Z veseljem poudarjamo, da so poslušalstvo tvorili skoraj izključno delavci, ki kažejo precej več zanimanja za take prireditve, kakor pa drugi stoji, ki so, recimo kar odkrito, večkrat tako potrebni pouka, kakor „zadnji“ delavec.

(Dalje na 5. strani).

„Zveza jugoslovanskih železničarjev“.

Poziv slovenskim železničarjem. Volitve v zavarovalnico proti nezgodam.

»Zveza jugoslovanskih železničarjev« kliče vse slovenske železničarje prvič k volitvam, ki so zelo važne za naš stanovski interes.

Voliti je treba **delegata** in namestnika v „Zavarovalnico avstrijskih železnic proti nezgodam“ za okraj tržaškega ravnateljstva c. kr. državnih železnic, karera volitev se vrši začetkom meseca marca t. l.

»Zavarovalnica proti nezgodam« je za nas železničarje **velevažnega pomena**, in to ne samo za nas, ampak tudi za naše žene in otroke. Radi tega nam je treba paziti, da dobimo v ta velevažni zavod zastopnike, ki bodo **odločno** zastopali naše interese.

Vsak naj voli kandidate, priporočene po zaupnikih »Zveze jugoslovanskih železničarjev«. Ti kandidati se ne bodo zbalii ničesar, povsod in vselej hočejo zastopati naše stanovske interese in nas braniti proti krivicam, pa naj bi bile nam zadane od te ali one strani.

Pravico voliti imajo vsi železničarji in železniški delavci; vsak mora dobiti glasovnico.

Za okraj **tržaškega ravnateljstva** se priporočata sledeča kandidata, katerih imeni naj zapiše vsak slovenski železničar na svojo glasovnico:

DELEGAT:

Stekar Ivan,

postajni ekspedijent, Trst.

NAMESTNIK:

Prosen Avgust,

kurjač v Gorici.

Na slovenskih tleh — zaslužek slovenskim železničarjem!

Proga južne železnice teče od Trsta do Maribora skoz in skoz po slovenskih tleh. Ker teče po slovenskih tleh, bi človek mislil po svoji zdravi pameti, da ima podjetje, kakoršno je južna železnica, do prebivalstva, ki prebiva ob progi, toliko ozira, da uravnava svoje naprave tako, da bi se zadovoljilo tudi ob progji bivajoče in po južni železnici potujoče slovensko prebivalstvo. A temu ni tako. Ne samo, da na marsikateri postaji izziva slovensko prebivalstvo samonemškimi napisi; izziva se vse prebivalstvo, oziroma izzivajo se potniki še ob priliki vožnje po južni železnici. Južna železnica ravna s slovenskimi potniki, kakor bi uživali od južne železnice posebno milost, da se smejo brezplačno voziti po njeni progji na domačih tleh! Ker pa temu ni tako, ampak mora vsak slovenski potnik pošteno plačati svoj vojni listek, ni samo naša pravica, ampak naravnost naša dolžnost, da zahtevamo od uprave južne železnice, da preskrbi vlake z osobjem, ki je domače, ki razume jezik potnikov in ki slovenskim potnikom ni sovražno. Ne samo to. Poudarjati je treba tudi s talističa uslužbencev. Naši slovenski, domači sprevodniki, ker so zmožni treh jezikov, se uporabljajo za najslabše proge in službe, med tem ko se dajejo tujcem Nemcem najprijetnejša mesta.

Tako vozijo na brzovlakih z Dunaja do Trsta samo nemški sprevodniki, imajo po čitka v Trstu 12 ali 24 ur in se vračajo zopet nazaj. Torej za te brzovlake izključno le Nemci. Naše domačine pa rabijo samo za lokalne proge do Kormina ali Gorice. Ne oziraje se na potnike, moramo tukaj poudariti, da imajo tudi tu boljši zaslužek samo Nemci, domačini Slovenci se pa uporabljajo na slabih prostorih ob slabšem zaslužku. Celo pri osebnih vlakih se ne dopuščajo kondukterji iz Trsta, ampak samo iz Maribora.

Tudi pri osebnih vlakih je mnogo Nemcev in malo Slovencev, ki bi tudi res spoštovali slovenski jezik potnikov, ampak so po večini nemčurji, ki sovražijo slovenski jezik še bolj, nego nemški kondukterji. Ta uravnava je res čudna in se nam potem ni čuditi, ako prihajajo iz ljudstva

vedno pritožbe o surovem ravnanju s slovenskimi potniki. Rečemo pa tudi lahko, da je oškodovana tudi pri tem južna železnica sama, ker nam kaže slučaj, ko slovenski potnik ni razumel nemškega kondukterja in mu ta ni mogel napraviti doplačilnega voznega listka, ker se nista razumela in ga rajše pustil v miru. Gotovo smo mi Slovenci tudi sami precej krivi na tem, da vozijo po naših krajih le nemški kondukterji, ker smo preveč popustljivi. Zdaj pa uvažujmo stališče naših sprevodnikov!

Zmožni ne samo uradnega nemškega, ampak tudi slovenskega in italijanskega jezika, so primorani zadovoljevati se z manjšimi zaslužki in s slabšimi progami, z neprijetnejšo službo. Tu treba, da se postavimo za to, da dobe naši slovenski sprevodniki na naših slovenskih tleh pravico do zasluzka, kakor pri osebnih vlakih. Delati se mora na to, doseči se mora in se tudi doseže, ker so dani zato vsi pogoji, da bodo vozili dunajski nemški kondukterji le do Maribora in nazaj, od Maribora do Trsta, oziroma iz Trsta do Maribora pa naši domači sprevodniki, ki poznajo naš jezik in ga ne sovražijo. Nemški kondukterji naj vozijo med svojim ljudstvom! Tako bo ustrezno prebivalstvu in uslužbencem. Uslužbenci imajo pravico to zahtevati, kajti slovenski železničar ne sme postati suženj železniške uprave, ampak zaslužek na naši slovenski zemlji mora biti njegov!

V tem oziru bo treba, da stopijo merodajni faktorji do uprave južne železnice in da se stvari ne izpusti iz rok, dokler se ne uravna. Inšpektorat v Trstu temu gotovo ne bo nasproten; ravnateljstvo na Dunaju pa se mora spametovati, da ne bo samo zaslužka iskalo na slovenski zemlji, ampak da bo vpoštevalo želje ljudstva in da bo na naših domačih tleh dajalo zaslužka slovenskemu železničarju! Storimo vse, da se to zgodi!

zjž. — Vprašanje poduradnikov.
Že več let se vleče vprašanje o imenovanju poduradnikov za uradnike in to vprašanje je sedaj stopilo v ospredje tembolj, ko je železniško ministrstvo imenovalo še posebno vrsto poduradnikov, in to so oficijanti c. kr. drž. železnic. Ta vrsta uslužbencev se uporablja, rekel bi, skoraj skoz in skoz za uradniška dela in marsikateremu vodi odseka ali predstojniku sekoje je oficijant dobra in zanesljiva opora, ker izvršuje svoja dela vestno in točno v popolno zadovoljstvo svojega predstojnika, in to ne navadna dela, ampak dela, ki bi dala uradniku, ki bi jih opravljal, najlepše spričevalo uradniške sposobnosti.

Istotako je tudi pri prometnih poduradnikih. Ti morajo opravljati ravno isto in ravno tako odgovorno službo kakor prometni uradnik, samo s to razliko, da so za enako službo proketo slabo plačani.

Iz tega sledi, da si je pridobil poduradnik vsled njemu odkazane službe uradniško usposobljenost. To je ministrstvo v prejšnjih časih tudi pripoznalo in je imenovalo take poduradnike v gotovih letih za uradnike. Zdaj tega ni. Ker pa poduradnik vendar ni za to, da bi se pri svoji slabi plači in stanovsko skoraj zaničevan od večine uradnikov, pustil le službeno izrabljati, je samo ob sebi umevno, da se je postavil na stališče: Ti železniška uprava, ako me izrabljaš duševno in telesno v svoje kapitalistične namene, potem me postavi v stanovski razred primeren moji sposobnosti in izrabljanju mojih moči, in me odškoduj gmotno do gotove stopnje enako uradnikom. Po odločnem nastopu in vztrajni zahtevi se je menda c. kr. železniško ministrstvo odločilo, spriznati se s tem vprašanjem, in se sliši, da je pripravljeno, imenovati gotove vrste poduradnikov za uradnike. Katere in pod katerimi pogoji, je tajnost.

Zdaj pa pridemo k drugi točki. V trenutku, ko hoče c. kr. žel. ministrstvo ugoditi upravičenim zahtevam poduradnikov, se spuste, kakor sokol z višave na svojo žrtvo vsi uradniki nad poduradnike in kličejo ministrstvu, da to ne gre, ker bi to menda škodovalo njihovemu stanu in ugledu in se ne strinja z njihovimi študijami.

Tako so zavijetli nad poduradniki bič nemški, poljski in slovenski uradniki, oziroma njih organizacije, le češki so zavzeli pravično stališče in niso protestirali, kar zabeležimo z veseljem.

Grejo dalje. Ako se uradnik ne čuti oškodovanega na svojem ugledu, ko vidi,

da opravlja poduradnik njemu pristojna dela, da, dogodi se celo, da je kak uradnik prideljen kakemu poduradniku, potem je misliti, da uradniki nimajo vzroka postaviti se proti temu, da se poduradnik odškoduje na tak način, da se uvrsti v njegovemu delu primerni stanovski razred. Ako pa jim to ni prav, potem pa naj gledajo in delajo na to, da zasedejo vsa uradniška mesta tudi res uradniki in se ne izrabljajo poduradniki na teh mestih samo radi njih slabe plače, da si na ta način uprava prihrani denarja, ki ga lahko miselno le premnogokrat meče kar kupoma skozi vrata.

Pri vsem tem nasprotstvu pa so nekateri uradniki še prav posebnega mnenja. Odvzela naj bi se namreč poduradnikom še tista mesta, na katerih je gmotno stanje slučajno ugodno. To je razvideti iz glasila „Eisenbahnbeamten Zeitung“ št. 8, z dne 20. februarja t. l., ko stavi uradnik Pokorny predlog, da naj se priznajo mesta revizorjev vlakov zopet uradnikom, katero službo opravljajo sedaj poduradniki. Prej torej ne, zdaj pa! In zakaj? Ker je zdaj odmerjen revizorjem vlakov poleg letne plače še letni pavšal K 1200. Fletno bi to že bilo! Vendar so se pa nekateri uradniki takega koraka sramovali in predlog je bil odklonjen. Poduradnikom pa ne gre zato, da bi dosegli na vsak način uradniški značaj le radi tega ker bi bili gmotno nekaj na boljšem, ampak ker ne morejo uvideti, zakaj bi morali za slabšo plačo in bagatelizirani od gospodov uradnikov delati na uradniških mestih.

Povedano naj bo še enkrat, da poduradniki ne zasledujejo morda kake karijere višjega uradnika, ampak se zadrževajo z VIII. činovnim razredom in poleg tega še z uvrstitvijo v posebni status.

Iz vsega tega je razvidno, da ves krik in vsi protesti uradnikov nimajo pomena in bi storili boljše, ako bi bili nam to upravičeno priznali vsaj natihoma. Da izpolnitve te zahteve ne ubranijo, je gotovo in jim pokaže to naša vztrajnost, in to tembolj, ko gre le še za modaliteto uvrstitve.

zjž. — Posledice internacionale.

Ker internacionalna železničarska organizacija ni nikdar zastopala stališča, da gre pri železnici na slovenski zemlji zaslužek le slovenskemu železničarju, ampak ji je bilo vedno le na tem, da kolikor mogoče pridobi članov za svojo socialno-demokratsko stranko, je videti posledice na vseh krajih. Tako je prišlo v slovenske kraje vedno več nemških uslužbencev in uradnikov, ki so postali sčasoma ne samo gospodari pri železnici na slovenski zemlji, ampak postali so celo surovi proti domačemu slovenskemu ljudstvu, ki mora pošteno plačati vožnjo po železnici in od katerih dohodkov se masti nemški preobjedeneč.

Tako je pred kratkim zahteval slovenski potnik v Ormožu listek v slov. jeziku in je prašal vljudno službujočega uradnika Nemca, koliko stane vojni listek 3. razreda za poštni vlak v Celje. Namesto spodobnega odgovora je zatulil nemški uradnik nad slovenskim potnikom: Ich bin nicht verpflichtet, Ihnen das slovenisch zu sagen. (Ni moja dolžnost Vam to povedati slovensko). Listek mu je dal, ni pa hotel mu povedati, koliko stane. In ako bi se kdo pritožil, bi se grozno motil, da dobi dotični nesramnež kak ukor, ker nemški uradniki so vsi enaki, od najnižjega do najvišjega. Mi naj pa jim dajemo po receptu „internacionale“ še naprej prostovoljno prostora med nami, saj smo vajeni hlapčevanja in zatiranja. Tako gospodujejo nemški zagrizeni železničarji na naših slovenskih tleh, prošnje Slovencev za službo pri železnici se odklanjajo, in namesto da bi dobili sinovi slovenskih železničarjev službo pri železnici, bi morali gledati, kako se sprejemajo na njim pripadajoče prostore tujci, zagrizeni Nemci, sovražniki našega slovenskega prebivalstva in slovenskega jezika.

zjž. — Ker vladajo Nemci. Mi se vedno pritožujemo, da naš jezik nima in ne dobi veljave pri železnici in to tudi ne pri c. kr. državnih železnici. In zakaj ne? Morda nam uprava kot taka noče priznati našega jezika? Ne, ker ona je primorana po svojih lastnih predpisih, upoštevati slovenski jezik na slovenskih tleh in do gotove meje tudi v nemških, italijanskih

ali ogrskih krajih. Torej tu tiči zopet nekeje drugje vzrok, in to so zopet le nemški uradniki in uslužbenci, torej zopet tuji gospodari na domači zemlji, njih nam vzgaja mednarodna organizacija železničarjev v bratski ljubezni nemško-nacionalnimi železničarji.

Poglejmo si zdaj enkrat oddaj blaga. Tu pridejo v poštev tovorilisti. Ne samo, da se oddajalec blaga mnogokrat ne more zgovoriti s službujočim uradnikom, mu le-ta še prav oblastno zvrne tovorilni list s pripombo, da mori biti tovorilni list slovensko, ali tudi nemško pisan, Ali ima on pravico do take neomejene samooblasti? Ne, in zopet ne! Naj čita vsakdo tale prepis:

§ 51 tarifa, odstavek XXI govori: Razun v nemškem jeziku se smejo napisati tovorilni listi v tistih deželah, kjer je še kak drug deželni jezik v navadi, tudi v drugem deželnem jeziku. Na Ogrskem se napišejo listi v ogrskem ali nemškem jeziku, v Hrvaški in Slavoniji tudi v hrvaškem jeziku. Ako se pošiljatve namenjene na postaje, v katerih jezik, ki se v njem izpolni tovorilni list, ni v deželi v navadi, se mora pristaviti vsem vpisom v tovorilni listu tudi nemška prestava. Pri pošiljatvah iz Hrvaške in Slavonije na Ogrsko je pristaviti namesto nemške ogrsko prestavo.

Iz tega sledi: Slovenci imajo pravico napisati tovorilni list samo v slovenskem jeziku, ako se pošlje kako blago zopet v slovenski kraj in v mešane kraje, ki imajo svojo postajo in je slovenski jezik v navadi, na primer v Trst, Gorico, na Primorskem, Celovec, Beljak na Koroškem, Maribor, Celje na Štajerskem.

Pripisati pa se mora nemška prestava, na primer, ako se pošlje blago v Špital ali St. Vid i. t. d., na Koroškem, ali v Frohnleiten ali Müzzzuschlag na Štajerskem, akoravno je sicer na Koroškem in Štajerskem slovenski jezik v deželi v navadi, ne pa v teh krajih, oziroma postajah. Nikakor pa se ne sme na Slovenskem od sprejemne postaje zahtevati, da bi morda moral kdo v slovenskem kraju dodati nemške prestave zopet v slovenski kraj, oziroma postajo ali v kraj, oziroma postajo, kjer je poleg drugega jezika slovenski jezik kot deželni jezik v navadi.

Vse to smo omenili, ker se take nepravilnosti in naravnost slovensko ljudstvo, oziroma slovenske odpošiljateljke žaleči slučajji dogajajo in ponavljajo in to posebno dosledno, kakor je že znano, v Gorici. In tu se vidi, da marsikaterokrat ni vzrok uprava železnice, ampak le dotični zagrizeni nemški uradnik in načelnik, kateri da svojim podložnim uradnikom in uslužbencem take zagrizeno nemško nacionalne ukaze. In ako je slučajno še dotični uslužbenec v magazinu Nemeč ali Italijan, ali internacionalni nemčur ali italijanaš, potem seveda te vrste uslužbenci tem rajši izpolnjujejo ukaze zagrizenega svojega načelnika.

Tu se zopet vidi, kako je potrebno zastopati stališče: Na slovenski zemlji — službo slovenskim železničarjem.

C. kr. ravnateljstvu državnih železnic pa bi priporočali, da vendar enkrat upošteva dejstvo, da teče proga po slovenskem ozemlju in si okorajzi ter pošegeta nekoliko prenapeto nemško-nacionalnega načelnika v Gorici in mu pove, da naj si je v svesti, da živi med Slovenci, in da nima pravice zahtevati, da se tovorilni listi izpolnijo samo v nemškem jeziku, ali pa s prestavo v slovenske kraje. Naj ga ravnateljstvo opomni, da se nauči dotičnih predpisov, posebno pa omenjenega odstavka XXI, § 51.

Pekarna in slaščičarna

Benedikt Šuban

TRST, - ulica dell'Istria št. 12. - TRST

je preskrbljena s kruhom lastnega izdelka ter veliko izbero vsakovrstne moke in mandorliata najboljše vrste. Svež kruh 3-krat na dan.

Postrežba na dom

— Pekarna i sladščičarna —

Josip Pahor - Trst

ulica Madonnina št. 39.

ima na razpolago slav. občinstva 3-krat na dan svež kruh lastnega izdelka, vsakovrstno moko, raznovrstne sladčice in izdeluje najboljše blakote. — Sprejema naročila za torte, pince, pitice itd., ter postreže na dom. Telefon št. 1190

Književne novosti:

GREGOR LČ: Poezije, zv. IV. . . . K 2-20
vezano " 3-20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinjke, vezano 2-80
štiri ruske slike, povesti 1-60
BENEŠ: „Brođakovski odvjetnik“. 1-50
Kip Gregorčiča 4-

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST
Nakiti za dvorane in vrte pri zabavah

v belo-modro-rudečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev. Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjigarni in papirnici Josip Gorenjec
TRST, Via Valdirivo 40.

Slovani! Tovariši!
Dajam Vam naznanje, da sem odprl
„**novoslovensko**“
BRIVNICO
v ulici del Bosco št. 1.
vogal Piazza Barriera vecchia
Toplo se priporočam slav. občinstvu za mnogobrojen obisk. Jamčim za čisto in dobro postrežbo.
SVOJI K SVOJIM!
S spoštovanjem **Miroslav Kovačič**, brivec.

Filip Ivanišević
zaloga dalmatinskega vina:
lastni pridelki v Jesenicah pri Omišju
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „Al Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulice Zudecehe št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Tovariši! Širite naš list!
Na novo urejena
Pekarna Karol Trošt
TRST, - Campo S. Giacomo št. 20. - TRST
(nasproti cerkve sv. Jakoba)
ima na razpolago vedno svež kruh, vsakovrstne sladščice, čokolado itd., kakor tudi najfinejše likerje.

Tovariši N. D. O.
Veliko zalogo klobukov, dežnikov, kravat, nogovic itd.
je odprl naš rojak

K. CWENKEL
TRST, CORSO ŠT. 32

Ker je to edina slovenska trgovina te stroke priporočamo jo Vam v obisk. — Svoji k svojim

Zaloga likerjev v sodčkih in butiljkah

Jakob Perhac
TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Članom N. D. O. pozor!
Poslužite se vsi ur in zlatanine

v ulici del Rivo 26

Velika zaloga žepnih in stenskih ur ter vsakovrstne zlatanine. Izvršuje vsako popravo, ter jamči za 2 leti.

Članom N. D. O. so znižane cene.
udani **Alojz Povh, urar.**

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere št. 2
kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščice, potice itd.

Udani **Filip Trobec**

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo

„**žganjarno**“

ulice Petronio številka 1.
A. B.

Josip Stofa mizarški mojster,
TRST, ulica Belvedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarška dela.

Podpisani priporoča sl. občinstvu in članom „N. D. O.“ svojo

Pekarno, sladščičarno in tov. biškotov

v ulici del Belvedere št. 57.
kjer ima na razpolago

vedno svež kruh
raznovrstne sladščice in najfinejše likerje. Sprejema tudi naročila za torte, potice pince itd.

Udani **LOVRENO REBULA.**

„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“

registrovana zadruga z omejenim porostvom.
piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnjicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zstave po 5 1/2 in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.
izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Poštno-hranilnični račun 816'004.

Novo pogrebno podjetje

se je preselilo v Corso št. 49. (vogal Trg Goldoni).
Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18.

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprti, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrličje, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.
Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

Telefon št. 1402 **HENRICH STIBELJ in drugi.**

„Vsi Slovenci v slovensko trgovino!..“

V. DOBAUSCHEK

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Za zmanjšanje v kratkem času svojo sedanjo veliko zalogo blaga, odločil sem se

vse cene zelo znižati.

Obleke za moške in dečke, suknje: Paltò, Ulster, Raglan, jopice, zimske jopiče (sacchettoni), telovnike, hlače, jopice, spodnje hlače, srajce, nogovice, rokovice, čepice itd.

Izgotavljajo se moške obleke po meri od K 28—80 in z dostavljenega lastnega blaga t. j. samo delo K 16, 18 in 20. :::: **Časna krojačnica.**

Govori se slovensko.

VINKO SKERK
PEKARNA in - SLADČIČARNA
TRST, ul. Acquadotto 15, podružnica ul. Miramare 9.

V moji pekarni se vdobi vsaki dan trikrat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfinejše moke iz najboljših mlinov biškote in posebno pa specialiteto za čaj. — Dobi se tudi veliko izbero buteljke ruma in vsake vrste čaja ter vse to po najnižji ceni. Spoštovanjem **VINKO SKERK.**

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.
Prvi odhodi iz Trsta:
5. marca parnik „Argentina“ Nowi-York via Patrasso-Palermo.
3. marca parnik „Columbia“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Ploccolo št. 2. ali pa h kateremu si bo di agentu ali korespondentu družbe.

Člani „N. D. O.“! Pozor!
V trgovini jestvinami
ANTON ŽERJAL, v ulica BELVEDERE št. 3.
n v Filijalki **A. ŽERJAL**, v ul. Commerciale št. 18. dobite vsi K 1.— blaga zaston ako nakupite za K 50.— blaga. Na zahtevo pošlje blago na dom.
Telefon št. 699. Telefon št. 699.

VELIKA IZBIRA
raznovrstnih oblek za moške, ženske in otroke.
Bohinec & Co.
Via delle Torri 2 - TRST - Via S. Lazzaro 17 (za cerkvijo sv. Antona nov.)
Za zimo lepe in dobre suknje, kožuhe itd.
— Priznana nizke, stalne cene. —
POZOR! Člani N. D. O. dobijo poseben popust.

JADRANSKA BANKA v TRSTU
Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslojpe).

KUJUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)
— VALUTE IN DEVIZE —
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS
Promese k vsem zrebanjem. — Zavarovanje srečk.
Menjalnica

4 1/4 %
VLOGE NA KNJIŽICE
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBRESTUJE
SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA.
STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI DOKUMENTOM VKRCANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Brzojavl: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.

d. — Izbor nove općinske uprave.

U subotu dne 19. veljače konstituiralo se je napokon općinsko vijeće izabравši načelnikom Dr! Varetona, a savjetnicima Frank, Lovisoni, Benussi, Petris i dr. Laginja. Dok dra Laginja kao zastupnika proletariata (V. tijeja) pozdravljamo očekujući, da će u upravi braniti interese radnog naroda, koji su do sada bili po svim bivšim upravama silno žrtvovani, dotle ne možemo prešutiti, da nas se bolno dojmi glasovanje naših zastupnika za načelnika i podnačelnika, tim više, što je potonji kandidirao za sabor u kotaru dodijeljenju Hrvatima i bio dapače izabran. Ne znamo, što je naše moglo potaknuti na taj korak. Redovito funkcioniranje vijeća mislimo da ne bi bilo poremećeno, kad bi se bili ustegnuli glasovanja ili se afirmirali na jedno ime svoje ili podali bijele glasovnice. Čekati ih na djelu, a ne glasovati za njih prije, nego se vidjela njihova djela, dapače čule i njihove riječi. To mislimo, da je bilo bolje. Ovako izgleda, da im se je dala priznanica za dosadašnji njihov rad i desavirala prijašnja naša borba.

d. — Posredovalnica za službe.

Slovenske gospodarje, ki žele zanesljivih, poštenih, dobrih delavcev in uslužbenecv, opozarjamo, da je v „Narodni delavski organizaciji“ vedno na razpolago večje število slovenskih delavcev, ki iščejo služeb. Gospodari naj se obrnejo v vsakem slučaju potreba na N. D. O., ki jim bo vedno radevolje ustregla. Priti ni treba osebno v urad N. D. O., lahko se izrazi taka želja telefoničnim ali pismenim putem. N. D. O. ima telefonsko številko 18-67, urad pa se nahaja v ul. Lavatovo št. 1. Mislimo, da smemo pričakovati od slovenskih gospodarjev, da se bodo pred vsem ozirali na slovenske ljudi, in to tembolj, ker jim N. D. O. nudi brezplačno posredovanje.

d. — Jutri pridite po knjižico!

V tovarnah „Kranjske industrijske družbe“ v Škedenju vladajo pač razmere, ki bijejo naravnost v obraz vsakemu modraemu, času primernemu razmerju med delodajalcem in delojemalcem. Ne samo, da tu gospodarji najskrajnejša nemškonalna zagriženost, ki vidi v vsakem človeku, ki ni nemškega rodu ali vsaj nemškega mišljenja, kvečjemu psa ali tovrno žival, ne delavstvo se tu šikanira s preko noči izdanimi odredbami tako brezmišelnost, tako nesramno, da je žar naravnost čudno, da imajo te tovarne sploh še kakoga delavca uslužbenega. Zlasti se odlikuje o šikaniranju in trpinčenju delavstva neki strasten velenemški zagriženec nadinženier Neuhold, ki ima popolnoma v rokah vodjo celega podjetja Mayerja, da tudi ta pleše, kakor mu piska on. Tako je ta velenemški gromovnik izdal pred kratkim novo odredbo, da je vsak delavec takoj odpuščen, ako zamudi le en dan delo. „Kdor izostane en dan, naj pride jutri kar po knjižico!“ Tako je zaukazalo njegovo veličanstvo Neuhold, in delavec, ki je leta in leta že kopicil tisočake, milijone v žep nenasičnih nemških kapitalistov, naj gre kar preko noči s trebuhom za kruhom. Prav čudno je to zamisliti ta gospod, ali nam se pa le zdi, da slovensko delavstvo, proti katremu je v prvi vrsti naperjena ta naredba, ne bo pojedlo te Neuholdove kase tako vroče, kakor jo je on skuhal. Naperjena je ta naredba gotovo proti slovenskim delavcem, katerih se hočejo ti vsenemški bogovi iznebiti, da bi potem privlekli v naše kraje Nemcev od vseh vetrov, magari tudi iz nemškega rajha, ako bi jih ne dobili drugje. Toda zapomnijo naj si, da ima slovenski delavec tu svojo prirodno pravico do obstanka, da se ne bo pustil kar tebi nič menič izrinuti iz svojega rodnega kraja. Naj le delajo tako, in naleteli bodo na odpor, da ga bodo pomnili svoje žive dni. Slovensko delavstvo pozivljamo, da se čim rajkrepkeje oklene naše organizacije, in v združenju je moč, ki se bo lahko postavila pokoncu vsem takim šikanam, obenem je pa tudi opozarjamo, naj vestno izpolnjuje svoje službene dolžnosti, kajti uspeh je zagotovljen le tistemu, ki se lahko potka na prsi in reče: pošteno sem storil svojo dolžnost, zato pa imam tudi pravico zahtevati, kar mi gre! Vodstvo tovarne pa za sedaj blagohotno opominjamo, naj ne tira stvari do skrajnosti, naj ne zlorablja potrežljivosti slovenskega delavstva, kajti končno bi znalo politično delavstvu potrpljenje in potem — ko to čaka že pobije, je zastoj vse zvočenjenje!

d. — Krajevna skupina N. D. O.

Škedenj je imela prošlo soboto v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju dobro obiskan društveni sestanek. Otvoril

ga je predsednik krajevne skupine tovariš Fran Plečnik in podal besedo tov. Možetu, predsedniku konsumne zadruge, ki je želel, da bi se izrekle eventuelne pritožbe, da se vidi, ali so upravičene, in želje, da se jim ugodi, kolikor je le mogoče. Oglasilo se je več članov za besedo, kakor Pišler Franjo, Vodeb Matija, Jeruševič Anton, Fon Dragotin, Bajec Gregor in drugi. Potem je tov. Pišler Ivan predlagal tov. Vodeba Matija za drugega zastopnika v konsumni zadrugi in je bil ta tudi enoglasno izvoljen, nakar se je zborovanje zaključilo.

zjž. **Denuncijanstvo** je na tržaškem južnem kolodvoru v najbližšem cvetu. Pretečeno leto je pisal „Narodni Delavec“ kar cele kolone, ker je denunciral nemški sodrug in predsednik okrajne skupine III. Falk, našega tovariša Jakliča. Zadnji čas pa se je obregnil nekdo drugi, ki je celo tak lopov, da skriva svoje slavno ime pod podpisom anonimnega „dobrega tovariša“, ob skladiščnega mojstra Pürklerja. Ovadil je poslednjega s pismom, pisanim po otročji roki, na prometno ravnateljstvo kar za celo kopo nerednosti in se denuncijantski lopov ni sramoval zahtevati od ravnateljstva, da se mora Pürkler na vsak način odstraniti iz službe, ker drugače bo baje Pürkler prodal celo brzovozno skladišče. Seveda je prometno ravnateljstvo, namesto da bi vrglo celo lopovščino v koš, odredilo preiskavo proti Pürklerju, katera pa ni nič drugega dokazala, kakor to, da je ovadenec zelo marljiv, nasproti strankam vljuden in jako delaven mož. — Značljivo na celi stvari je pa to, da Pürklerja, kateri do sedaj ni pripadal nobeni stranki, njegovi mlajši stanovski tovariši, ki igrajo jako visoko in imenitno ulogo v socialno demokracijskem taboru in sede celo v predsedništvu okrajne skupine I, sovražijo ravno radi njegove službe in so menda celo zahtevali od načelnika da se mora Pürkler premestiti iz brzovoznega skladišča. Načelnik jim seveda ni ugodil, ker je popolnoma prepričan, da bo pač t žko dobiti moža, ki bi opravljal s tako natančno-tjo težavno službo v v brzovoznem skladšću, kakor jo opravlja Pürkler. Zeleti je le, da bi marljivo pozivovanje Pürklerjevo imelo uspeh, da bi raztrgal krinko anonimnosti nevoščljivemu lepovu z obraza in mu zaklical v njegovo hinavsko lice: fejj in trikeat fejj! Prometnemu ravnateljstvu pa priporočamo, naj more v bodoče vse anonimne lumparije v koš in naj tudi upošteva znači nemški pregovor, ki se glasi: Der grösste Schuft im ganzen Land ist und bleibt der Denunziant“.

d. — „Moč uniforme“. To kratkočasno burko našega domačega dramskega pisatelja priredi glasbeno društvo „Trst“ v nedeljo dne 13. t. m. v dvorani Narodnega doma v Barkovljah. Pri predstavi sodeluje popolen vojaški orkestr pešp. št. 97. Opozarjamo vse naše članstvo na to priredi ev bratskega nam društva z željo, da bo ta dan dvorana Narodnega doma v Barkovljah polna do zadnjega kotička.

d. — I. koncert tržaške podružnice Glasbene Matice bo v soboto, dne 12. t. m. v gledališki dvorani Nar. doma ob 9. uri zvečer. Na koncertu nastopita društveni možki in ženski zbor pod vodstvom društvenega pevovodje g. Mahkote znana solistinja in bivša gojenka Glasbene Matice, ga. Mira Costaperaria-Dev in popolni vojaški orkestr 97. pešp. pod vodstvom kapelnika g. Teply-ja. Proizvajali se bodo možki in mešani zbori á capella ter (mešani) zbor vaščanov iz opere Prodane neveste s tenorskim in sopranskim samospevom. Solistinja ga. Costaperaria bo pela tri krajske pesmi (od Čajkovskega, Chopina in Oskar Dev-a) s spremljevanjem glasovirja. Spremljal jo bo na glasovirju njen brat, skladatelj g. Oskar Dev. Nadalje bo pela s spremljevanjem orkestra arijo Mihaela iz opere Carmen. Slednjič bo popolni vojaški orkestr (preko 60 mož) pod vodstvom kapelnika Teply-ja proizvajal dve veliki overturi od Čajkovskega in Dvořaka. Natančni vsporod bo te dni objavljen po lepakih. Opozarjamo nato, da je odbor pevskega društva znižal za člane N. D. O. vstopnino in stem dosledno tudi sedeže vprtiličju. Znižane vstopnice bo dobiti v N. D. O.

d. — „Austro-Americana“. V oglasu „Austro-Americane“ naj se čita namesto „5. marca „Argentina“ 19. marca „Oceania“ in namesto 3. marca „Columbia“ — 24. marca „Francesca“. — Ista parobrodna družba nam javlja, da da graditi v tržiških ladjedelnih nov velikanski parobrod, najmoderneje opremljen, ki bo nadkriljeval vse parobrode, ki so sedaj v lasti te družbe.

Rojančani in meščani!
Zahajajte v II. skladišče konsumne zadruge članov N. D. O. (ulica Miramar).

REDNE ODBOROVE SEJE.

- Krajevna skupina sv. Jakob: vsak ponedeljek.
 - Strokovna skupina „Lloyd“: 12. in 26. marca.
 - Strokovna skupina „linoleum“: 4. in 18. marca.
 - Strokovna skupina „plinařna“: 10. in 17. marca.
 - Strokovna skupina „Sv. Marko“: 5. in 19. marca. (Ta seja se lahko prenese na drug dan).
- Saje se vrše v društvenih prostorih pri sv. Jakobu vselej točao ob 8. uri zvečer.

Organizacijske zadeve.

- o. — Občni zbor N. D. O. v Gorici** se vrši v nedeljo, dne 13. t. m. dopolnno ob 10. uri v Gorici. Natančneje v prihodnji številki.
- o. — Društveni sestanek skupine N. D. O. — „linoleum“** se vrši v soboto, dne 5. t. m. v čitalniški dvorani pri sv. Jakobu v Trstu točno ob 8. zvečer. Članstvo N. D. O. v tovarni linoleja naj se udeležiti tega sestanka v polnem številu. Prosim res točne udeležbe, ne pa da bi udeležniki prišli, kakor navadno, najmanj pol ure pozneje.
- Strokovni tajnik.**
- o. — Predavanja v Dolini.** V nedeljo dne 6. t. m. popoldne predava v Dolini pri Trstu predsednik N. D. O. tov. dr. Josip Mandić. Pričakujemo vstanske najobilnejše udeležbe!
- o. — Iz Zagorja ob Savi.** Javni shod se bo vršil one 13. t. m., ne pa 6. t. m., kakor je bilo poročano, ker se eden govornikov ta dan ne more udeležiti shoda. Prosim torej, da se dne 13. t. m. udeležite shoda vsi delavci in delavke, ker gre za važno stvar, za nas trpine delavske.

Dopisi.

d. — Iz Ajdovščine nam pišejo: V nedeljo, dne 20. m. m., je priredila tukajšnja podružnica N. D. O. shod, katerega so se udeležili poleg velikega števila članov nam zelo ljubi gosti iz Trsta, tovariši dr. Mandić, dr. Brnčić in strokovni tajnik Ekar.

Prvi govornik tov. dr. Mandić je pred vsem pohvalil delovanje podružnice, katero je imenoval naravnost vzorno. V nadaljnjem je poudarjal, da je „Narodna delavska organizacija“ strogo strokovno društvo, strogo nepolitično, ki nima s politikom prav nič opraviti. V N. D. O. ni prostora za politiko. Naj se brigajo zanjo drugi. Nam je le za zboljšanje položaja delavstva v vsakem oziru. Mi nočemo nikjer delati razdora in podpirati strankarskih strasti, nočemo pa tudi, da bi kdo zanašal razdor v naše vrste. Pokazali smo, kako se znamo boriti proti našim delodajalcem, zato pa hočemo, če bi bilo treba to, tudi pokazati, da se znamo boriti proti vsakomur, ki bi hotel zanašati politično strankarstvo v naše vrste. (Odobranje vseh navzočih). Nato se zahvali rokodelskemu društvu, ki ga je imenovalo za častnega člana in obljubi, da bo slej ko prej posvetil vse svoje moči v korist delavstvu. Zagotovil je navzoče, da bo tržaška centrala vedno z vso vneto delovala za ajdovsko podružnico, katera se bo po skupnem delu gotovo razvila tako, da bo voditeljica cele organizacije na Goriškem.

Po burnem odobranju, ki je sledilo dr. Mandičevim besedam, je govoril tov. dr. Brnčić, ki se je pred vsem spominjal razlogov, iz katerih se je ajdovsko delavstvo oklenilo N. D. O. Razni apostoli so zahajali med ajdovske delavce-trpine, a pomagali jim niso, zato se je delavstvo obrnilo na N. D. O. v Trstu. Ko je prišlo do znanega štrajka, ko se je z vseh strani delalo nato, da bi se zlomila železna volja delavstva, tedaj je N. D. O. v Trstu gotovo storila polno svojo dolžnost. In združenim močem se je tovarna morala ukloniti. In

pozneje, ko je zaradi dogodkov ob času štrajka stalo 24 nedolžnih tovarišev pred sodiščem, jim je tudi dala N. D. O. brezplačno odvjetnika na razpolago. Skrbela je tržaška N. D. O. za ajdovsko podružnico, kakor mati za svoje otroke. (Klici: „Res je tako!“) Ker ima pa tržaška centrala več takih otrok, ki rabijo njene podpore, ji je treba tudi sredstev zato. Ta sredstva pa je mogoče dobiti le, če člani tudi redno vrše svoje dolžnosti napram organizaciji, zlasti da redno plačujejo svoje prispevke in agitirajo za pristop k organizaciji. Saj gre vse to le zopet v korist članom, saj vodstvo ne porabi ničesar zase in dela vse brezplačno. Opominjal je tudi navzoče, da naj se vsi vpišejo v konsumno zadrugo, ki je tudi le njim samim v korist. Vsak stori svojo dolžnost in potem jo bo tudi organizacija lahko storila proti vsakomur! (Živahno odobravanje!)

Tov. dr. Mandić je nato z ozirom neko pismo, katero kroži po tovarni in katerega namen je nabirati podpise zato, da bi znani Kovač zopet prišel v tovarno, izjavil, da pride Kovač, ki je bil odslovljen po volji delavstva iz tovarne, le tedaj nazaj v tovarno, ako bi bila to volja delavstva. (Živahni klici: „Ne, ne bo nikdar!“) Če se je delavstvo borilo osem tednov zato, da se odpravi Kovač iz tovarne, ne bo prišel Kovač nazaj proti volji delavstva!

Strokovni tajnik tov. Ekar je pred vsem izrazil svoje veselje nad tako lepo udeležbo, kar kaže, da se delavstvo res krepko oklepa organizacije. Zlasti ga pa veseli, da se je udeležilo shoda tako lepo število ženstva, kar je prav posebno dobro znamenje za lep razvoj podružnice tudi za bodočnost. Ženstvu priporoča, da naj bo opora možkim v organizacijskih zadevah, zlasti pa naj se oprime društvene konsumne zadruge. Splošno povdarja, da je v organizaciji prostora za vsakogar. Organizacija je nepolitična, odprta za vsakogar, samo da je pošten slovenski delavec. Treba pa je v vsem odkritosrčnosti in medsebojne zaupnosti. Prosto povedj vsak svoje želje in pritožbe, ne pa da bi molčal, kadar je treba govoriti, potem bi pa zahrbtno obrekoval organizacijo. Na medsebojnem zaupanju osnovano skupno delo bo gotovo obrodilo najboljši uspeh.

Nato je še podpredsednik tov. Budihna pozivljval navzoče k skupnemu delu, predsednik tov. Rajer pa se je pred vsem zahvaljeval tov. dr. Brnčiću za zastopstvo žrtev štrajka, poudarjajoč, da je tov. dr. Brnčić ves trud prevzel le iz ljubezni do delavstva. Konečno je še pozivljval na splošni pristop k konsumni zadrugi ter zahvalivši tovariše iz Trsta za njihove besede in navzoče za obilno udeležbo, zaključil shod.

Shod je bil res lep in pričakujemo od njega najboljših uspehov.

Iz Zagorja ob Savi. Dne 27. svečana je imela tukajšnja obrtna zadruga volitev odbora. Došli so mojstri iz tr-h občin, vsled tega je bila tudi volitev zelo živahna. Ko smo bili zbrani polnoštevilno, je otvoril volitev predsednik Ivan Bajcer, ki je bil pa malo da ne soglasno izvoljen zopet predsednikom. Na vrsto so prišli potem odborniki. Ostali so v čina tisti, ki so bili že sedaj v odboru. Nato je prišlo do smešnega prizora. Ko se je zaslislalo ime Karol Flisek, čevljarski mojster, se takoj oglasi Matija Drolc, krojaški mojster: „Ta pa že ne!“ Ko ga Flisek pozove na odgovor, kaj mu je storil žalega, se krojač Drole razkorači in hoče planiti v njega z besedami: „zato, ker si mi ksela požeru“. Na to je nastal med volilci smeh, češ da mož, tako suh, ne more kaj takega storiti. Potem se oglasi tudi njegov adjutant Dernošek k besedi in mu verno sekundira. Sledoji se pa ne more sicer nikakor pripoznavati čevljarjem, ker hodi na delo v rudnik. Mož je pravi socialni demokrat, kar je bil javno pokazal pri vseh volitvah. Ako ga srečaš jeseni, predstavlja ti zopet mesarja, kakršni so navadno na deželi, da tistim živalim, katere kmet navadno izredi zase in zakolje doma, prikrašuje žiljenje. Tudi to človeče je vpilo ta dan: proč s Flisom. Tako sta ta dva možakarja pokazala vrhunec svoje socialistiške izobrazbe.

O p a z o v a l e c.

Iz delavskega sveta.

ds. — Delavn čas v pekovski obrti. Socialno-politični odsek državnega zbora se je te dni bavil z vprašanjem delavnega časa v pekovski obrti. Poročevalec je predlagal, da naj se odsek v principu izreče za osemurni delavni čas. Pekovska obrt je ena najnezdrevjših. Med 10.000 člani

bolniških blagajen je 277 članov pekov obolelo na raznih veneričnih boleznih, od vseh drugih članov pa samo 79. Dela se v pekovskih delavnicah, zlasti v mali obrti, do 19 ur na dan. Žensko in otroško delo in nočno delo mladoletnih delavcev naj se zabrani. Vlada se je izjavila proti osemurnemu delavemu času zlasti z ozirom na malo obrt ter zatrjevala, da uredi razmere v mali obrti naredbenim potom. Končno se je sprejel predlog, naj se predloga izročijo pred vsem delavemu in obrtnemu svetu. S tem sklepom je stvar seveda zopet pokopana za nekaj časa in pekovski pomočniki bodo slej kakor prej delali na dan po 14, 15, celo po 19 ur. Tako se prič zgodi pri nas v Avstriji z vsemi predlogi, ki bi mogli prinesiti kako korist delavstvu.

ds. — Nesreča na južni železnici. Iz Zgorja nam poročajo, da je tržaški brzovlak (št. 6) v sredo jutraj okrog ene ure trčil ob skalo, ki je padla na železnični tir med Zagorjem in Trbovljami. Poškodovana se je lokomotiva, izmed potnikov in vlakovega obojja ni nihče poškodovan. Na tem mestu se vedno dogajajo enake nesreče in kriva je temu edino le uprava južne železnice, ki hoče le štediti in štediti, pri tem pa popolnoma pozabi na varnost sebi izročeni potnikov in uslužbencev. Železniška uprava je odpustila na tej progi več čuvajev, in ti ki še službujejo, pa ne morejo tako natančno nadzirati proge, kakor bi bilo treba iz ozirov na javno varnost. In južna železnica se ne bo prej izpametovala, dokler na tem kraju ne zagrmi enkrat cel vlak v Savo.

ds. — IZSELNIŠKO GIBANJE. Preko Trsta se je v mesecu provincu t. l. izselilo v Ameriko in sicer v Severno Ameriko 1292, v Južno Ameriko pa 235, skupaj torej 1527 oseb. V istem mesecu lanskega leta se je izselilo v Severno Ameriko 1305, v Južno pa 483, torej skupaj 1788 oseb; letos torej 261 oseb manj.

ds. — Dohodki tobačnega monopola. V letu 1908 se je prodalo v Avstriji v vsem 1222 milijonov smotek, 4887 milijonov svalčic in 238.563 metrskih stotov tobaka za pušenje. Smotke so imele vrednost okrog 86 milijonov kron, svalčice 91 milijonov, tobak za pušenje pa 74 milijonov kron. Tobaka za nosljanje se je prodalo za 376 milijona kron, tobakovega izvlečka pa za 68.000 kron. V celem se je torej prodalo tobačnih izdelkov za okroglih 256.285.000 K. V inozemstvo se je prodalo za 5.495.753 K. Čistega dobička je imela država 175.412.421 K. Koliko je v teh milijonih krvavo prisluženega delavskega denarja, indirektnega davka, ki so ga plačali delavci? Čisti dobiček je posebno zato tako sijajen, ker je bilo delavstvo v tobačnih tovarnah naravnost sramotno slabo plačano. V tovarnah je bilo nameščenih 38.418 delavcev, ki so drug k drugemu delali 295 dni v letu in skoraj 50 ur na teden. Povprečna tedenska plača je znašala pri delavcih 17.66 K, pri delavkah pa 13.19 K, pri mladoletnih delavcih pa 10.83 K. Delavec je prišel na okroglo 900 K letne plače, torej niti na eksistenčni minimum, a tobačni monopol ima tolike milijone čistega dobička. Tak je c. kr. izrabljanje človeške delavne sile!

ds. — Važna rzsodba obrtnega sodišča. Neki delavec je bil odpuščjen, ker je prepozno prišel na delo, a bil je zopet sprejet z opominom, da bo takoj odpuščjen kakor hitro pride pride prepozno na delo. To se je zgodilo in delavec je bil takoj odpuščjen. Vložil je nato tožbo pri obrtnem sodišču na izplačilo plače za odpovedni rok in je utemeljeval svojo zahtevo stem, da je samo enkrat prišel prepozno na delo, dočim obrtni red zahteva za takojšnji odpust ponovno zanemarjanje dolžnosti. Tožba pa je bila vendar zavrnjena iz sledečih vzrokov: Ako pride novosprejeti delavec samo enkrat prepozno k delu, ne

sme biti takoj odpuščjen, ker je treba za takojšnji odpust v smislu § 82 obrtnega reda trajnega zanemarjanja dolžnosti. Če pa je bil sprejet z izrecnim opominom, da bo takoj odpuščjen kakor hitro pride zopet prepozno k delu, ni dvojbe, da gre tu za trajno zanemarjanje dolžnosti. Tak dogovor ne obsega ničesar, kar bi bilo proti morali in zakonom, in sodnik je dolžan tak mu dogovoru pripomoči do veljave. Od delodajalca se v takem slučaju ne more pričakovati, da bi nastopil pot za petnega opominjevanja. Zato se je tožba delavca na izplačilo plače za odpovedni rok zavrgla kot neutemeljena.

ds. — Socialistovska zmaga Svoj čas smo poročali o socialistih demokratih, da so v Chrudinu na Češkem sprejeli lep denar od tovarnarja, proti kateremu so potem štrajkali, za svoj „dom“. Sedaj naj pa poročamo o koncu njihovega štrajka pri tvrdki — Popper. Soc. demokrati so danzadnem pisali, da bodo zmagali in da bo Popp r prisiljen, da kapitulira. Poslanec sodrug Soukup je izjavil na nekem shodu, da se delavstvo ne vrne prej k delu, dokler ne bo tovarnar popolnoma poražen. Sedem tednov je trpel štrajk in ravno tako dolgo je trpela tudi socialnodemokratska baharija. Potem pa se je stvar obrnila. Dne 10. m. m. so šli socialisti s shoda korporativno prosjačič za delo. Kakor berači so stali na tovarniškem dvorišču odkoder so šli potem eden po eden v pisarno, kjer je tovarnar sprejel tiste, ki so znali boljše beračiti. Vsak od sodrugov, ki je bil sprejet v delo, je moral izjaviti, da obžaluje da je štrajkal, in vsak se je moral podpisati, da bo pokoren sluga svojega gospodarja!

— Tako končujejo frivolni štrajki, ki jih izziva socialno-demokracija, ne morda z namenom, da bi koristila delavstvu, pač pa le v svoje namopadne namene. Le čudno, da jim delavstvo še kaj verjame!

ds. — Prepovedani shodi. Socialna demokracija na Nemškem se sedaj bori z vsemi svojimi močmi proti nameravani volilni reformi na Pruskem. Tako je hotela v nedeljo, dne 6. t. m., sklicati celo vrsto volilnih shodov pod milim nebom, pri čemer pa ni računala s tankočutno in še bolj tankovestno berlinsko policijo, ki je kratkotalo prepovedala vse nameravane shode. Taka je torej državljanska svoboda v blaženi Nemčiji, v državi „božjega strahu in lepih čednosti“. Seveda veljajo take ostre odredbe samo za delavstvo, sovražnikom delavstva nihče ne veže rok.

ds. — Starostno zavarovanje delavstva na Francoškem. Francoski senat je dokončal prvo branje predloge o starostnem zavarovanju delavstva. Ta dogodek je tem pomembnejši, ker je bilo tekom 31 let pokopanih vsega skupaj že 64 podobnih predlog. Tudi sedaj bi bil senat najbrž pokopal to najnovejšo predlogo, da niso radikalni poslanci z vsoločno-tjo zahtevali sprejem predloge. Glavna načela te predloge so slednja: zavarovanje je obligatorično; prispevki se kapitalizirajo, a plačujejo jih delavci, delodajalci in država. Proti dolžnosti zavarovanja je bilo mnogo ugovorov, a končno se je sprejela. Zavarovanih bo v vsem okrog 11 milijonov delavcev obeh spolov. Izvzeti od dolžnosti zavarovanja so samo železniški uslužbenci, rudarji in mornarji, ki imajo že svoje zavarovanje. Poleg dolžnostnega zavarovanja se uvede tudi prostovoljno, toda samo za najemnike, kmetovalce in rokodelce ki delajo s svojo rodbino ali samo enim pomočnikom. Mirovina se začne izplačevati po končanem 65 letu. Zahtevati se more tudi že s 55. let, ali potem je sorazmerno manjša. Prispevek je samo eden. Delavec plača na leto 9 frankov, delavka 6 frankov a mladoletni delavec (pod 18 leti) 4.50 frankov. Delodajalec plača za vsakega delavca ravno to-

liko. Primankljaj plača država. Prispevki se morajo plačevati najmanj 30 let. Najvišja renta je za moške 414, za ženske pa 270 frankov na leto. Za vdove in sirote stem ni poskrbljeno. Vdova brez otrok dobi samo po 50 frankov skozi tri mesece, vdove z otroki pa i ti znesek skozi 6 mesecev. Ravno toliko dobe sirote. Starostno zavarovanje bo veljalo tudi za inozemske delavce, toda samo toliko, kolikor njihove rodne države tudi enake koristi francoskim delavcem. Predloga bo gotovo sprejeta tudi v poslanski zboranci, kakor jo bo sprejel senat.

ds. — Poraz socialistnih demokratov na Angleškem. Kako malo je angleško delavstvo prepričano o edinozveličavnosti socialne demokracije, se je pokazalo pri glasovanju na kongresu, ki se je vršil dne 10. m. m. v Newportu. Socialnodemokratska organizacija tkalcev in undderfeldski kartel strokovnih delavskih združenj sta predlagala, naj bi kandidati nastopili pri volitvah kot socialnodemokratski delavski kandidati. Strojnik Buttler in tiskar Kneeb sta govorila za predlog. Prot predlogu pa je govoril v dja delavstva v angleških ladjedelnih Sxtton in plinarniški delavec Clynes. Ta je celo izrekel željo, naj bi se predlog odklonil tako, da bi se ne mogel več obnoviti. Predlog je bil nato odklonjen z glasovi delegatov, ki so zastopali 1492 000 delavcev, a z predlog so glasovali delegati, ki so zastopali samo 42 000 delavcev. Tako se je angleško delavstvo pač res popolnoma jasno odpovedalo socialistnim demokratom.

ds. — Krvava stavka v Filadelfiji. V ameriškem pristaniškem mestu Filadelfija je izbruhnila stavka uslužbencev pri cestnih železnicah. Pogajanja med uslužbenci in vodstvom železnic so bila brezuspešna. Stavkujoči uslužbenci so navalili na osrednjo remizo železnic in zažgali nadsto voz. Polcija je bila brez vse moči. Pozvano je bilo vsled tega vojaštvo, kateremu se je končno poročilo razgnati stavkujoče. Ranjenih je bilo zelo veliko, večinoma težko. Zlasti med policijo je bilo veliko ranjenecv. Razgnano delavstvo se je zbralo nato na drugem mestu. Medtem je bil aretirani vodja stavke Clarence, kar je stavkujoče še bolj razburilo. Začeli so graditi barikade in takoj nato se je vnel poulični boj. Bilo je zopet ranjenecv, dvojdekletec pa mrtvih. Stavka se razširi po vseh Združenih državah. V Filadelfiji se je proglasilo obsedno stanje in vojska se je ponožila z 10.000 mož narodne garde. Poročila iz Filadelfije označujejo to stavko kot eno izmed največjih in najkrvavejših. Pri demonstracijah so bile v vsem usmrčene 3 osebe, 9 jih umira, 91 je bilo t. zko, nad 1000 pa 1 hko ranjenih. Aretiranih je bilo tudi nad 1000 oseb. Stavka traja dalje in ni upati, da bi se kmalu končala.

ds. — Draginja v Ameriki postaja danzadnem neznosnejša. Cene mesa so tako poskočile, da se je v večjih državah proglasil bojkot mesa. Krivi so tej draginji carinski tarif in trusti. Mesni trust ima v svojih hladilnicah mesa za 1400 milijonov kron pa ga noče postaviti na trg, ker hoče stem doseči še višje cene. Silno značilno za te neznosne razmere je razglas, ki ga je izdal pastor Gibson, vodja presbiterijanske verske občine v New-Yorku in se glasi: „Zaročencem naznanjam, da jih ne poročim, ako ne morejo izkazati najmanj 2000 dolarjev (9900 K) letnih dohodkov, ker ob sedanjih cenah hranil z manjšim letnim dohodkom ni mogoče ustanoviti rednega domačega gospodarstva; uboštvu vodi k ločitvi zakonov“. Za tako silno moderno Ameriko je ta razglas res preznačilen.

DAROVİ.

Zahvala. Dne 26. svečana se je nabralo od tovarišev v „Stabilimento tecnico“

K 23'40, za podpisanega, ki se lepo zahvalujem za to darilo.

I. Zega.

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem vsem onim tovarišem in prijateljem, ki so se spomnili mojih otročičev ob smrti moje žene, zlasti se zahvaljujem tovarišem Fr. Pišerju, Josipu Možetu in Antonu Jeruševiču v tovarni Štrudolf in Ivana Pišlerju v plavžih, ki so nabirali darove. Najprisrčnejša hvala vsem.

Fr. Plečnik.

Najprisrčnejša zahvala vsem tovarišem, ki so se nas spomnili v nesreči, ki je zadela mene in moje otroke vsled smrti moje žene, in mi prijateljsko pomagali. Najprisrčnejša hvala vsem. Darovali so pa: pometači skupaj 252 K; Mahne I. 1'20 K; po 1 K: Hvala Jakob, Uršič Jak., Vidmar Ant., Čermelj Jovanko, Fil., Fišer Iv., Šušteršič, Vadnal, Stegovec, Nabrgoj, Jelušič, Benčina, Mladovan Jos., Klun, Sosič (capo); —'80 Capuder, Ribarič; —'70 Mrzek L.; po —'60: Princ, Fuk, Mahnič, Uršič Fr., Janežič, Kukelj, Bizjak (tab.), Mahne II., Kljun Fr., Škrinjnar Mart., Lun, Černoigoj Fr.; po —'50 Lipec, Danev, Cingerle; po —'40 Grgič, Sajovic, Št. Maj, Kovačič K., Pavlič Ant., Rijavec I., Tomžič, Mezgec, Valič, Vartovec Jos., Kralj Fr., Benevol, Zega, Semič, Krečič, Pertot, Natlačen, Milič Jos., Kocijančič II.; Železnik, Bizjak I. Milič A. dr., Besednjak, Mavrič, Kožuh, Fišer Fr., Može, Kariš Fr. Abac, Mavc Iv., Cerkovnik, Škabar, Kariž; po —'30 Debeljak, Rijavec Jos., Kreševič, Žnidaršič, Zadnik, Škrinjnar Fr., Kralj Ant., Urdič; po —'20 Bizjak II., Bizjak Lovr., Kovačič Ant., Jernjčič Fr., Jeranko Jos., Čiket, Brišček Stef., Rebec Sim., Bizjak Ant., Kovačič Mih., Turk, Juh, Čuk Andr., Rebek, Veržinelo, Kralj Aug., Furlan K., Milauc, Petrovšek, Mrakič, Pipan, Prelec, Pečar, Bolič, Slak, Brišček, Žerjav, Krčič, Placer, Valentičič, Plečnik, Uzaj, Regent I., Mezinec, Plavček, Černigoi Iv., Mevlja, Čuk, Kocjančič I. Furlan Fr., Hvala Fr., Vartovac II., Fraudn., Regent III., Pandur, Škrbc, Kralj Jos., Rustja, Selan Mar., Francesin, Buda, Kumar, Blažina. Vsega skupaj se je nabralo 57'62 K. Torej se enkrat najprisrčnejša hvala.

Josip Rijavec.

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Tovariši! Delavci! Slovani! —

V nedeljo 13. marca vsi v „Nar. Dom“ v Barkovlje k predstavi

MOČ UNIFORME

- Začetek ob 4. uri popoldne. Svira popolni vojaški orkester.

Zadružna gostilna članov N. D. O. TRST, vogal ul. Ghega-Carradori.
(Bizu južnega kol dvora.)

Toči izvrstno istrsko, vipavsko in dalmatinsko vino (opolo) ter kraški teran. Pivo budjejeviško. Kuhinja domača. Priporočamo tovarišem članom in cenjenemu občinstvu.

Delniška glavnica:
K 10,000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:
K 100,000.000
Naslov za brz: SPOROBAKKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4 0/0

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4 0/0 bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 0/0

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17.

II. ul. Miramare

Čisti dobiček tega vašega prvega go-

Telefon: števil. 23-21.

III. v Škednju.

spodarskega podjetja je namenjen le

Vam in Vaši sveti stvari!